
Studentská sekce

Etnické minority ve Finsku

Roman Klepetko

Severské země jsou často označovány za typicky imigrantské, imigrace převýšila emigraci ve Švédsku (1932),¹ Norsku (1968), Dánsku (1969) i Finsku (1981). V minulém roce podíl cizinců ve Finsku (5,4 %) poprvé převýšil počet švédsky mluvících Finů (5,3 %)². Nejedná se ovšem o fenomén posledních let, jak by se z médií mohlo zdát. Imigranti byli ve Finsku často vnímáni jako zdroj inovací a nových nápadů. První a velmi oblíbená čokoládovna ve Finsku (známá výrobou Geishy) byla například založena Švýcarem Karlem Fazerem. Jedna z největších finských textilních továren sídlící v Tampere vznikla pod rukama skotského továrníka Jamese Finlaysona.

Imigranti byli do severských zemí dříve zváni jako výpomoc při moderní výstavbě a i nyní jsou významnou součástí pracovního trhu. Somálci jsou například často zaměstnání jako kuchaři nebo řidiči autobusů, zatímco Estonci jako dělníci na stavbách či odklízeči sněhu ze střech. Ačkoliv se vždy objevují hlasy proti imigrantům, jak v médiích, tak i na politické scéně (např. populistická strana Práví Finové), integrace zde probíhá většinou úspěšně.

V severských zemích se nacházejí také různé autochtonní etnické minority, přitom za tu nejstarší jsou považováni *Sámové* žijící v Laponsku, které se rozléhá v polární oblasti Finska a části Ruska (poloostrov Kola) a také na severu Skandinávie (Norsko, Švédsko). Severní sámština je v dnešní době hojně propagována a její výuka je na školách podporována. V programu finské veřejnoprávní televize například najdete pravidelný zpravodajský blok v sámštině. Sámové mají také svůj parlament, který sice nemá zákonodárnou moc, ale může vetovat zákony národních parlamentů Norska, Švédska a Finska. Přestože Sámové převzali moderní způsob života, někteří z nich se stále živí výhradně chovem sobů. Nikdo však neví, kolik která rodina sobů vlastní. Ptát se na jejich počet je prý stejně neslušné jako se ptát na výši bankovního konta.

Přibližně 5 % finské populace tvoří *finští Švédové*, nejvíce žijící na jihozápadním pobřeží, dále pak ve městech Helsinky a Turku. V těchto oblastech jsou všechny místopisné

¹ Podle informací z kurzu: Miika Tervonen: Nordic Melting Pot? Minorities and Migration in the 19-21th Century Nordic countries, 2014

² *It's official: Finland's Swedish speakers now outnumbered by foreign language speakers* [online] YLE, 24. 4. 2014 [cit. 18. 4. 2015]. Dostupné z: <http://yle.fi/uutiset/its_official_finlands_swedish_speakers_now_outnumbered_by_foreign_language_speakers/7205382>.

názvy, včetně názvů autobusových zastávek, dvojjazyčné (stejně tak v Laponsku v případě sámštiny). Původní název často bývá ten švédský ještě z dob švédské nadvlády. Všechna hlavní finská média nabízejí variantu také ve švédštině, veřejnoprávní televize a rozhlas mají celý švédský kanál, resp. stanici. Zvláštní postavení pak mají Ålandy, výhradně švédsky mluvící autonomní provincie Finska.

Další minoritou jsou *Karelové* žijící poblíž hranic s Ruskem v historické oblasti Karélie nebo *ingrijská Finové*. Mezi tradiční minority, které jsou na území dnešního Finska již po staletí, patří *finští Romové* (Kaale), tzv. travellers (Resande), *finští Tataři* (sunitští muslimové) nebo *židovská menšina*. Poslední zmíněné minority se v minulosti musely vyrovnávat se stigmatizací a byly v určitých periodách historie omezovány na osobních svobodách. Oproti tomu se ale v Helsinkách nachází nejstarší muslimská kongregace v „západním světě“.³

Folk a doba normalizace

Irena Cejpová

Nedávno vyšla zajímavá publikace *Intelektuální protest, nebo masová zábava: Folk jako společenský fenomén v době tzv. normalizace* od Přemysla Houdy. Folk lze jako hudební žánr v období 70. a 80. let charakterizovat jako ne zcela povolený, ale ne ani striktně zakázaný směr. Stal se hraničním fenoménem, který balancoval na obou stranách – systému i antisystému. Stal se „povoleným ventilem“, který umožňoval jeho příznivcům vypustit páru, ale na druhé straně byl pod kontrolou nastoleného systému. O to zarážející je v dnešní době, že je často vnímán jako „boj proti totalitě s kytarou v ruce.“

Sami písničkáři nejsou v názoru jednotní. Jejich pohledy by se daly rozčlenit na čtyři narativy. V duchu hesla „*dobro zvítězilo nad zlem*“ se bude o oblíbeném žánru hovořit v romantickém pohledu, *ironický* narativ pak zpochybňuje jakýkoli přínos společnosti, *tragický* se snaží vyrovnat se všemi aspekty folku a *komedialní* poukazuje na drobné chyby a zasazuje všechny postavy a události do kontextu doby. Je na každém z nás, aby nejen u folku takto zhodnotil všechna pro a proti.

Již od roku 1948 sdružovala Národní fronta všechny československé instituce skrze národní podniky, folkové umělce nevyjímaje. Jestliže umělec s tímto systémem nesouhlasil,

³ Podle informací z kurzu: Miika Tervonen: Nordic Melting Pot? Minorities and Migration in the 19-21th Century Nordic countries, 2014

byl vytlačen do undergroundu, do prostoru, ve kterém se střetával nezájem systému o umělce a nezájem umělců o systém. Kdo však nechtěl přímo do „hudebního podzemí“, mohl využít mezery ve vyhlášce Ministerstva kultury. Tento dokument nespécifikoval statut tzv. *osobnosti čs. života* (původně cílila na lidové milicionáře po roce 1948, aby jim umožnila přivýdělek např. za přednášení o únoru 1948 na školách), a tak ho využívali právě folkaři, kteří se tak mohli dostat na pódium legálně i s vidinou honoráře.

Po roce 1968 se situace na hudební scéně značně zkomplikovala. Umělci museli od roku 1974 na tzv. *přehrávky*, kde se vedl nejen politický pohovor, ale hodnotila se také jakási umělecká zdatnost. To byl pro některé písničkáře kámen úrazu, neboť někteří z nich neuměli noty a pohybovali se tak na pomezí amatérské tvorby. Důvod pro neprojití přehrávkami byl poté zcela jednoznačný.

Folk byl v ČSSR v zájmu STB v podstatě až od roku 1975, kdy byl hlavně kvůli písniím a angažovanosti Jaroslava Hutky, považován za protistátní. Hutka spolu s dalšími folkaři – Mertou, Třešňákem, Noskem – působili ve volném neoficiálním sdružení písničkářů, Šafrán. Konec tohoto formálně neexistujícího uskupení přišel v roce 1977, kdy byl zničen administrativně, tj. přes zákazy koncertů.

Vytvořit více a přitom šetrněji

Jan Procházka

Mezinárodní agentura pro energii na jaře přinesla důležitou a nadějnou zprávu, která tvrdí, že poprvé po 40 letech došlo k alespoň zastavení nárůstu oxidu uhličitého, produkovaného energetickým průmyslem. Pro přesnost to není úplně poprvé, ke stejnému stavu došlo i v letech 1980, 1992 a 2009. Ovšem v těchto letech došlo celosvětově k poklesu hrubého domácího produktu, neboli celosvětová ekonomika nerostla. Rok 2014 je výjimečný tím, že i přes celosvětový 3% růst hrubého domácího produktu se podařilo zastavit narůstání skleníkových plynů. To dokazuje, že lidé se mohou mít lépe jak z pohledu ekonomického, tak i z pohledu životního prostředí.

Důležitým údajem, který zpráva přináší, je ovšem to, kdo se na tomto jevu mimo jiných zemí podílel. Jedná se o zemi, která udivuje svým ekonomickým růstem, ale také o zemi, kterou řídí komunistická strana, místo čerstvého vzduchu dýcháte čerstvý smog a lidská práva v ní nejsou zrovna tou nejcennější hodnotou. Ano, jedná se o Čínskou lidovou

republiku. Podle mezinárodní agentury pro energii za tím stojí kromě měnící se spotřeby energie hlavně to, jak se energie vyrábí. Povzbudivou zprávou je, že i země jako je Čína, která disponuje obrovskými zásobami, ale také značnou spotřebou uhlí, začíná, alespoň malými krůčky, přecházet k obnovitelným zdrojům energie. Pokud bychom se podívali na zprávy o stavu ovzduší zejména ve velkých městech, kde se soustřeďuje výroba, příznivé zprávy najdeme jen stěží. Nicméně nelze očekávat, že když někdo ničí životní prostředí po několik desítek let, že bude po jednom roce vše vyřešeno. To rozhodně ne, ale je to sympatický první krok, který dává naději do budoucna.

V poslední době se objevuje mnoho námětů ohledně obnovitelných zdrojů, mě zaujal ten o konstrukci solární elektrárny, která možná není nejlepším řešením, přesto ale představuje způsob jak nezabírat půdu a využívat prostory, které tvoří 70 % plochy Země.

Názor si udělejte sami:

<http://news.nationalgeographic.com/news/energy/2015/01/150116-floating-solar-power-japan-yamakura/>. Pokud si chcete podívat na zajímavá data o životním prostředí, zde

naleznete obrovské množství informací a zajímavé publikace:

<https://data.oecd.org/environment.htm>. Zmíněnou zprávu Mezinárodní organizace pro energii naleznete zde: <http://www.iea.org/newsroomandevents/news/2015/march/global-energy-related-emissions-of-carbon-dioxide-stalled-in-2014.html>.

Na co se zapomnělo v televizním pořadu Kmeny: Cosplay

Kateřina Rybenská

Na začátek tohoto článku by se hodilo říci, že jsem součástí této subkultury. Nejdříve mě udivilo, jak zásadní informace v tomto dokumentu vůbec nezazněly, o faktických chybách autorů radši ani nemluví. Dovolte mi proto, abych vám tuto tematiku aspoň z části přiblížila. Především, cosplay sám o sobě není subkulturou. Jedná se pouze o jeden (ovšem nejvíce vizuálně zjevný) projev členů subkultury nejčastěji nazvané *fandom*. Existuje spousta definic fandomu, ale nejčastěji bývá označován za společenství fanoušků filmů, seriálů, literatury, fantasy, sci-fi a dalších žánrů.

Například fanoušci seriálu Star Trek se označují jako *trekkies* a patří do Star Trek fandomu nebo pro *sherlockians* je domovem fandom Sherlocka Holmese. V USA je velmi rozšířeným pojmem *geek*, který se používá pro všechny fandomy. (Tematikou geeků se

zabývá i populární seriál *Teorie velkého třesku*, který však autorům přerostl přes hlavu do takové míry, že se z něj stala vlastní karikatura).

Mezi projevy této subkultury (fandomu) patří tvorba fanouškovských povídek, tzv. fanfikcí, umění (fanarty) a v neposlední řadě to je cosplay. Kmeny se zaměřily na cosplaye z oblasti fandomů komiksů, Star Wars a anime. Do všech těchto činností jsou fanouškové ochotni věnovat obrovské množství svého volného času a nadání. Příslušníci fandomu jsou na ulici jen málo rozpoznatelní, většinou mají tašky ozdobené tematickými plackami, ale potkat cosplayera na ulici v kostýmu mimo con (od angl. „convention“ – sraz fanoušků), nebo jinou „fandomem zavánějící událostí“ je takřka nemožné a aby své kostýmy nosili doma, je totální nesmysl.

Být součástí fandomu je jako mít druhou rodinu. Kamarádství tu začíná tím, že vám někdo odpoví, že sleduje, hraje nebo čte to samé, co vy. Nakonec o vás vaši přátelé vědí víc než vaše rodina a jsou vám schopni pomoci v situacích, se kterými byste se rodinným příslušníkům nesvěřili. Ve fandomu může být člověk sám sebou nebo být tím, kým chce být. Většina mých přátel si po odvysílání tohoto dílu *Kmenů* oddychla s tím, „že z toho aspoň cosplayeri nevyšli jako úplní úchylové, což je aspoň malý vítězství.“

Závěrem ještě musím zmínit další problém, a to, že autoři této série dokumentů o sobě hrdě prohlašují, že se inspirovali kulturními antropology a využili jejich metody. Zde se opět projevila celková nepropracovanost a hlavně neinformovanost autorů dokumentu, protože jaký antropolog by se zeptal: „*Nepřijde ti tahle celá soutěž šílená?*“. Což je dotaz, který nemá v antropologickém výzkumu co dělat. Ostatně, pokud chcete zažít fandom i cosplay, přijďte v červenci na Festival Fantazie do Chotěboře.

Skauting pro všechny

Pavel Hanuš

V posledních letech se i ve skautských oddílech čím dál více skloňuje myšlenka inkluze, ostatně i proto vznikla část „Skauting pro všechny“. Rád bych se s Vámi podělil o moji vlastní zkušenost jako vedoucí oddílu. Když jsem poprvé přišel do oddílu, byl jsem ještě malý, takže jsem rozhodně nepřemýšlel nad tím, co jsme vlastně za tým. V té době jsem již chodil do školy s klukem, který byl paralyzovaný a na vozíku. Jako dítě jsem to nikdy nevnímal jako problém, spíše naopak! My kluci jsme byli rádi, že našemu spolužákovi vždycky pomáhal nějaký civilkář. Díky němu jsme si o přestávkách mohli z balzy vyřezávat

letadélka, na školách v přírodě se v noci toulat lesem. Civilkáři (dnes často osobní asistenti či asistenti pedagoga) totiž nebyli učitelé, ale naši kamarádi.

Vyrostl jsem i skautsky. Dostal jsem nejdříve na starost družinku skautů, potom jsem se věnoval vlčatům (cca od 6 do 11 let). To mě pořád ještě netížila žádná inkluze. Popravdě jsem to slovo v té době asi neznal. O tom, že mezi dětmi v oddíle jsou někdy i propastné rozdíly, jsem ale věděl. Začal jsem na to narážet i díky tomu, že jsme tehdy měli v oddíle mentálně postiženého kluka, kterého se naši vedoucí obětavě ujali. Nakonec s námi vydržel více jak 10 let. Mít v oddíle dítě, které vyžaduje víc pozornosti je náročné, rozhodně to ale není nemožné. Vím to moc dobře, brali jsme s námi těžce mentálně postiženého kluka všude, kde to jen šlo.

Ted' když už jsem zase o něco starší, oddíl máme relativně nedaleko proslavené tržnice Sapa. Díky tomu jsme často přemýšleli, že by bylo super mít v oddíle Vietnamce či další zástupce menšin žijících v Praze. Ta zatím nedořešená otázka ale zní, jak je oslovit? Do skauta se totiž stále zástupci menšin většinou nehlásí a nikdo z nás neumí pořádně vysvětlit, proč tomu tak je. Každého přijmeme rádi, s aktivním oslovováním zástupců menšin je to bohužel komplikovanější z jediného důvodu – oddíly mají nedostatek vedoucích, kteří na podobnou systematickou práci nemají čas.

Osobně jsem se s inkluzí setkal jako žák ve třídě, jako člen oddílu i jako vedoucí. Jako žákovi a členovi mi to pomohlo zbořit spoustu bariér. Jako vedoucímu mi to dalo mnoho zkušeností a naučilo pochopení, proto to mohu všem jen doporučit. Jděte do toho! Pomáháte tím nejen ostatním, ale i sobě.

Posvátné místo v indické Vradži

Olga Ageicheva

Vradža je historická oblast v indických státech Uttarpradéš, Rajasthan a Haryana a představuje posvátné poutní místo pro Vaišnavy, jelikož se v tomto místě kdysi narodil a prožil své mládí Kršna. Místní kultura je tak neoddelitelně spojena s náboženstvím – vaišnavizmem, který za nejvyššího pána uctívá Kršnu. Kršna se zde zjevil ve své původní podobě jako syn pastýře. Jako malé dítě rozbíjel hrnce jogurtu a čerstvého másla a rozdával jejich obsah svým přátelům – opicím. Když byl trochu starší, začal chodit spolu se svými vrstevníky pást telata. Čas od času byla tato pastevecká idyla narušena nějakým démonem

zaslaným Kamsou. Když Kršna trochu vyrostl, tajně se v lesích setkával s *gopi*, krásnými pasačkami krav. V 16 letech pak odešel z Vradže, a už se tam nikdy nevrátil.

Atmosféra Vradže je úžasná. I když se zde stále staví nové budovy či silnice a přibývají turisté, atmosféra zůstává stále stejná, a to zejména v malých vesnicích. V ulicích se procházejí krávy a projíždí zde vozy tažené voly. Kráva je zde považována za matku, protože krmí lidi svým mlékem. A mléko představuje projev lásky. Zvířata zde nejsou zabijena, protože jsou to stejné duše jako my, jen v jiném těle.

Ženy (*gopi*) ve Vradži pořad nosí sáří a přenáší věci na hlavě. Dělají koláče z kravského hnoje, které pak suší je na slunci a používají jako palivo pro vaření. Každá rodina má doma svoje vlastní božstva, se kterými má každý své osobní vztahy. V historii Vradže existuje hodně příběhů o tom, jak božstva, o které se rodiny starají s láskou, ožijí. Dokonce i zdejší ptáci, stromy a květiny byli v minulosti svatými *sádhu* (svatí, kteří se zřekli veškerého majetku). Mnozí lidé se v okolí dotýkají stromů a prosí je o splnění zbožných přání. Říká se, že je velký úspěch, když se duše zrodí v této zemi, i kdyby se zrodila stéblem trávy. Na ulicích je ovšem také možné potkat mnoho „falešných“ *sádhu*, kteří pouze žebrají o peníze od turistů.

Srdcem Vradže je posvátné jezero, které má magické schopnosti – pokud se v něm omyjete, můžete dosáhnout konečného cíle života a najít božskou lásku. Proto každý poutník i turista jezero s posvátnou úctou obchází a opatrně se v něm koupe čekajíc na nalezení tohoto cíle života. I vy to na své cestě po Indii můžete vyzkoušet.

Obsah

GENERAČNÍ ROZDÍLY VE VNÍMÁNÍ IDENTITY BASKŮ NA ÚZEMÍ ŠPANĚLSKA.....	3
ÚVOD.....	3
METODIKA.....	4
LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	5
BASKOVÉ.....	6
<i>Baskové ve Španělsku.....</i>	<i>6</i>
<i>Geografická poloha.....</i>	<i>9</i>
<i>Demografická struktura.....</i>	<i>10</i>
<i>Původ Basků.....</i>	<i>13</i>
<i>Symboly Baskicka.....</i>	<i>14</i>
SHRNUTÍ KVANTITATIVNÍHO VÝZKUMU.....	18
SHRNUTÍ KVALITATIVNÍHO VÝZKUMU.....	20
ZÁVĚR.....	22
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	24
REGIONÁLNÍ HOSPODÁŘSKÉ ROZDÍLY A ETNICKÉ MINORITY V BULHARSKU.....	25
ÚVOD.....	25
DEMOGRAFIE A HOSPODÁŘSTVÍ BULHARSKA.....	25
SOUČASNÉ BULHARSKO.....	28
<i>Turci a Pomáci.....</i>	<i>33</i>
ZÁVĚR.....	36
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	37
PŘÍLOHY.....	38
SLOVÁCI VE VOJVODINĚ.....	40
ÚVOD.....	40
LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	41
HISTORIE PŘÍCHODU SLOVÁKŮ NA DOLNÍ ZEM.....	42
POČET SLOVÁKŮ V SRBSKU.....	49
<i>Slovenština.....</i>	<i>50</i>
<i>Školství.....</i>	<i>52</i>
<i>Náboženství.....</i>	<i>53</i>
<i>Spolkový život a kulturní akce.....</i>	<i>55</i>
ZÁVĚR.....	61
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	63
PROCES KONSTRUKCE IDENTITY NA PŘÍKLADU ITALŮ ŽIJÍCÍCH V ČR.....	66
ÚVOD.....	66
CÍL PRÁCE A METODIKA.....	66
<i>Identita.....</i>	<i>68</i>
<i>Kolektivní identita.....</i>	<i>70</i>
<i>Národní identita.....</i>	<i>72</i>
<i>Pojem italské identity.....</i>	<i>74</i>
VLASTNÍ VÝZKUM.....	75
<i>Vztah k České republice a důvod stěhování.....</i>	<i>75</i>
<i>Vztah k Itálii.....</i>	<i>78</i>
<i>Identita.....</i>	<i>79</i>
<i>Vztah k italské komunitě v České republice.....</i>	<i>81</i>
<i>Rodina.....</i>	<i>82</i>
<i>Jazyk.....</i>	<i>84</i>
<i>Náboženství.....</i>	<i>87</i>
<i>Svátky.....</i>	<i>89</i>
<i>Zvyky.....</i>	<i>90</i>
<i>Kuchyně.....</i>	<i>90</i>
<i>Kultura stolování.....</i>	<i>93</i>
<i>Diskriminace.....</i>	<i>93</i>
SHRNUTÍ VÝZKUMU.....	94
ZÁVĚR.....	95
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	97

STUDENTSKÁ SEKCE	99
ETNICKÉ MINORITY VE FINSKU	100
FOLK A DOBA NORMALIZACE	101
VYTVOŘIT VÍCE A PŘITOM ŠETRNĚJI.....	102
NA CO SE ZAPOMNĚLO V TELEVIZNÍM POŘADU KMENY: COSPLAY.....	103
SKAUTING PRO VŠECHNY	104
POSVÁTNÉ MÍSTO V INDICKÉ VRADŽI.....	105
OBSAH	107